

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 399/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Stanislavom Hutňanom, advokátom, Kominárska 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 14Cpr/1/2013 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 14Cpr/1/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 14Cpr/1/2013 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **4 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava III **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **493,10 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 18. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom okresného súdu v pracovnoprávnom spore. Sťažovateľ žiada, aby bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prieťahov a finančné zadostučinenie 77 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 15. marca 2013 domáha určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru zo strany žalovaného zamestnávateľa. Tvrdil, že pracovná zmluva nebola uzavretá pred nástupom do práce, ale až pár dní potom, z čoho vyvodil, že dojednanie skúšobnej doby je neplatné, a preto je aj neplatné skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Okresný súd rozsudkom z 23. januára 2014 žalobe sťažovateľa vyhovel. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd uznesením z 31. júla 2014 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že rozhodujúci dátum uzavretia pracovnej zmluvy je na origináli pracovnej zmluvy, ktorý má predložiť žalovaný.

3. Okresný súd následne nariadil pojednávania na 31. marec 2015 a 7. júl 2015 a uložil sťažovateľovi, aby predložil originál pracovnej zmluvy. Medzitým sťažovateľ 28. mája 2015 žalobu rozšíril o nárok na náhradu mzdy a navrhol nariadiť predbežné opatrenie. Zmena žaloby bola pripustená uznesením z 1. júla 2015. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol zamietnutý uznesením z 22. júna 2015. Ďalšie pojednávania boli nariadené na 7. júl 2015 a 15. október 2015. Sťažovateľ 14. októbra 2015 navrhol zmenu žalovaného v dôsledku zlúčenia a zároveň opätovne navrhol nariadiť predbežné opatrenie. Preto bolo pojednávanie 15. októbra 2015 odročené. O zmene žalovaného súd rozhodol uznesením z 27. októbra 2015 a predbežné opatrenie nariadil uznesením z 22. decembra 2015. To však bolo na odvolanie žalovaného uznesením krajského súdu zo 14. marca 2016 zmenené tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol zamietnutý.

4. Sťažovateľ 21. októbra 2016 požiadal súd o nariadenie termínu pojednávania. Okresný súd nariadil pojednávanie na 16. február 2017. Tento termín však bol zrušený a ďalší termín pojednávania bol nariadený na 23. január 2018, na ktorom boli vypočutí svedkovia. Na opakované výzvy súdu žalovaný predložil originál pracovnej zmluvy, pričom na pojednávaní 5. apríla 2018, ktoré bolo odročené na neurčito, bolo ustálené, že súd nariadi znalecké dokazovanie, ktoré bolo nariadené uznesením z 10. apríla 2018 a 25. mája 2018 bol spis zaslaný znalcovi. Znalec 14. augusta 2018 oznámil súdu, že na posúdenie položenej otázky nie je oprávnený dať odpoveď, keďže táto otázka patrí pod iné odvetvie. Na to okresný súd reagoval pojednávaniami 17. januára 2019 a 28. februára 2019, ktoré bolo odročené na zváženia nariadenia znaleckého dokazovania. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 4. máj 2020. Uznesením z 11. mája 2020 bolo nariadené znalecké dokazovanie z iného odboru. Ďalšie pojednávanie 15. júla 2021 bolo odročené na neurčito, keďže sťažovateľ predložil objednávku na súkromný znalecký posudok. Okresný súd 2. septembra 2021 zaslal znalkyni spis, ktorá 25. októbra 2021 oznámila, že je práceneschopná, a preto spis vrátila. Ďalšie pojednávanie sa konalo 12. mája 2022, no bolo odročené na rozhodnutie o návrhu sťažovateľa na vstup jeho otca do konania. O tom bolo rozhodnuté uznesením zo 17. mája 2022.

III.

5. Sťažovateľ považuje dĺžku konania za neprimeranú. Zvýrazňuje nečinnosť súdu v konaní, ktoré nie je skutkovo či právne náročné a v ktorom nijak neprispel k prieťahom v konaní.

Podľa sťažovateľa je celkové procesné tempo súdu neefektívne. Od podania žaloby ubehlo deväť rokov a vec nie je dodnes právoplatne vyriešená.

6. Okresný súd uviedol, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, neprípustnú a účelovú, no sudca sa vyjadril len k obdobiu, v ktorom mu bol spis pridelený. Poukázal na to, že priebežne koná, umožňuje stranám reagovať na aktuálnu procesnú situáciu a vytvoril sťažovateľovi priestor na predloženie dôkazov. Zdôraznil, že sťažovateľ dosiaľ v konaní nepredložil súkromný znalecký posudok, hoci súd o jeho objednaní informoval už 15. júla 2021. Takisto poukázal na sťažovateľovo oznámenie o vstupe intervenienta, ktoré podľa jeho názoru bolo neopodstatnené a oneskorene podané malo za následok zbytočné priesťahy.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Konanie o neplatnosť skončenia pracovného pomeru patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Vec je komplikovaná skutkovo, keďže v spore bolo nevyhnutné nariadiť znalecké dokazovanie alebo dať priestor stranám na predloženie ich znaleckých posudkov. K tomu však treba uviesť, že potreba nariadenia znaleckého dokazovania bola ustálená v neprimerane dlhej dobe približne piatich rokov od začatia konania. V správaní sťažovateľa okrem jeho procesných návrhov, ktoré sa týkali zmeny žaloby, zmeny účastníka, nariadenia predbežného opatrenia, neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. V súčasnosti na dĺžku konania vplýva, že sťažovateľ dosiaľ nepredložil súkromný znalecký posudok.

9. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, v ktorom sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Neefektívna činnosť súdu súvisela s tým, že podľa zrušujúceho uznesenia krajského súdu mal okresný súd povinnosť vyzvať žalovaného na predloženie originálu pracovnej zmluvy. Potom, čo krajský súd v auguste 2014 vrátil spis okresnému súdu, ten nariadil pojednávanie až na marec a júl 2015, pričom na predloženie zmluvy nevyzýval žalovaného, ale sťažovateľa, čo viedlo k predĺženiu konania o viac ako rok. Za nečinnosť súdu možno označiť aj obdobie od februára do novembra 2017, počas ktorého nebol vykonaný žiaden úkon. K ďalšiemu predĺženiu konania prispela nesústreďná činnosť súdu pri nariadovaní znaleckého dokazovania, ktorého predmet nebol dostatočne určený, čo viedlo k tomu, že neboli podané znalecké posudky a doteraz sa čaká na predloženie súkromného posudku sťažovateľa. Z toho možno dospieť k záveru, že popri obdobiach, v ktorých okresný súd nevykonával žiadne úkony, rozhodujúcim prvkom toho, že okresný súd doteraz nebol schopný vo veci rozhodnúť, bolo to, že nedokázal po zrušujúcom uznesení krajského súdu jasne zadefinovať, čo je predmetom dokazovania a ako majú byť sporné skutočnosti vyriešené, teda kto a aké dôkazy má v konaní predložiť.

10. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. O pracovnoprávnom nároku sťažovateľa nie je ani po takmer desiatich rokoch od začatia konania rozhodnuté. To vylučuje aj dôvodnosť argumentácie okresného súdu, ktorá je postavená na zdôrazňovaní toho, že v poslednom období koná či vyčkáva na predloženie dôkazu sťažovateľom. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ústavnej sťažnosti vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené sťažovateľom uvedené základné práva. Vzhľadom na to, že do nálezu ústavného súdu nebol spor právoplatne rozhodnutý, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov.

11. S prihliadnutím na doterajšiu celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľa, význam sporu pre sťažovateľa a postup okresného súdu bolo sťažovateľovi priznané podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadost'učinenie 4 000 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu vyhovené nebolo. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých nepostačuje len vyslovenie porušenia základného práva a príkaz na ďalšie konanie (IV. ÚS 210/04). Tak je tomu aj v tomto prípade, keď rozhodujúcim faktorom porušenia základných práv sťažovateľa bola či už hrubá nečinnosť okresného súdu alebo jeho neefektívny postup, ktorého výsledkom je to, že v civilnom spore nie je po viac ako deviatich rokoch od začatia konania rozhodnuté.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2022 je 193,83 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur, k čomu treba vzhľadom na to, že advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 82,18 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu